

UPICE '82

FESTIVALOVÝ ZPRAVODAJ - ZÁVĚREČNÉ ČÍSLO 15. KVĚTNA

at' žije
Upice '84!

ZAVĚREČNÉ SLOVO

||| POROTY

Festival současné angažované divadelní tvorby Úpice '82 končí. Je zajiště příliš brzy na to, abychom dělali rozsáhlé a přitom podrobné závěry obecného charakteru; vyvozovali poučení, která by měla podobu zevrubné analýzy vývojových směrů našeho amatérského divadla jako celku. Nicméně - už teď můžeme říci, že Úpice nejenom dostala svými představeními kritériím, která si klade, ale také umožnila bohatou a širokou konfrontaci různých přístupů amatérského divadla ke zobrazení života. Ten, kdo chočil do úpického divadla každý večer, může směle prohlašovat, že ví hodně o tom, co je dnes v amatérském divadle podnětného. Těch sedm soutěžních představení, která jsme zhlédli, bylo nesporně sedm inscenací velice osobitých a jedinečných. Lišily se svou dramaturgií, režisérským uchopením a dokonce - což je asi třeba zvláště podtrhnout - i základními postupy hereckými. A to všechno proto - což je samozřejmě spojuje v duchu základního kritéria festivalu - aby se pokusily vyslovit myšlenkově co nejnaléhavěji a divadelně co nejpůsobivěji problémy, které jsou nám všem společné, které nás všechny zajímají a činí z nás stejně jako z tvůrců inscenací subjekty jedné doby. Onen proud různosti úpických inscenací je ohraničen dvěma póly. Jedním z nich je železnobrodská inscenace Daňkovy hry Zpráva o chirurgii města N, druhým potom inscenace úpická - Gribojedovy hry Hoře z rozumu. V prvním případě jsme byli svědky použití tradičních postupů a prostředků, kdy vzniká inscenace, v níž vše stojí na herci, který se opírá o bohatou vnitřní psychologickou kresbu. To ostatně také bylo základním problémem představení železnobrodských, neboť Daňkův text je zřetelně jiného rodu a potřebuje proto i jinou metodu jevištní realizace. V případě úpických jsme se potkali s inscenací, která počíná dramaturgickou úpravou, přes režii a herectví volila takové cesty, jež nespolečaly nijak a v ničem na osvědčené a vyzkoušené principy. Je samozřejmě, že tato výprava za novým výkladem i novým divadelním tvarem nemůže být idylickou procházkou, na níž nebudou úskalí a překážky. Ale už dosavadní tvar, který úpickí předvedli, průkazně svědčí o tom, že se tu podařilo dílo cenné tvůrčí a myšlenkové hodnoty, které je v kontextu zápasu českého amatérského divadla o vyjádření klasického textu jako vskutku současného, nepominutelné. A budiž znovu zdůrazněno, že je to zásluha všech, kteří toto dílo uskutečňovali, jejich tvořivého úsilí.

Podobné úsilí bylo samozřejmě možné sledovat a objevit i v inscenacích dalších. Jmenujme tu hned za úpickými - či lépe vedle nich - Dělnické divadlo z Brna, jejichž inscenace Příběhu koně použila všech novodobých, moderních divadelních prostředků a metod - od muzikálu až k brechtovskému divadlu - k tomu, aby se zmocnila neobyčejně složitých předloh. Úsilí brněnských je pozoruhodné stejně jako jejich herecká kázeň a připravenost, s níž naplnili ony inscenační a režijní postupy. Je to zajiště inscenace v tomto směru - řekněme v úrovni všech složek - vysoké kvality. A jestli něco zůstává nedopovězeno a jenom naznačeno, potom je to způsobené tím, že vlastní text si vyžaduje už další krok za to, co doposud v divadle známe, že otevírá tak říkajíc průhled do divadla XXI. století. Což ostatně také cosi říká o smělosti našeho amatérského divadla. Jistým způsobem se dá vedle brněnské inscenace přiřadit práce Studia 02 z České Třebové. I tady sáhli po textu, který je výrazem jedinečné a nenapodobitelné poetiky určitého divadla, i tady bylo třeba hledat zcela vlastní možnosti, jak tuto poetiku převést do zcela vlastní divadelní řeči. Podařilo se to díky herectví frašky, které dovolilo předvést celou panoptikálnost maloměstství, jehož opatrnost, zbabělost a sobeckost proměňuje i velkou dobu historických zvratů ve sled banálních činů, za nimiž není nic jiného než jen a jen zájem o sebe, snaha přežít stůj co stůj. A stejně tak nelze v této řadě nejmenovat nelehký úkol, který si zvolilo Malé divadlo z Ústí nad Labem, když se v měšťákově XVII. století, v měšťákově Moliérově snažilo najít - dramaturgickou úpravou počínaje a ostatními jevištními prostředky konče - rysy měšťáka dnešního. I tady se znovu prokázalo, že úpický festival právem nese ve svém názvu pojem tvorba. Neboť skutečně nejde jen o angažovanost a současnost dramaturgickou, která je dosahována především skrze literární předlohu, zvolený dramatický text. Jde o tvorbu, tvořivost jako projev nezakrytého, osobního postoje všech, kdo se podílejí na uskutečnění inscenace, k naší skutečnosti; o kolektivní hledání divadelnosti, jež může vést s diváky na základě svých specifických možností dialog o společných současných otázkách.

Oprávněnost tohoto tvrzení potvrzuje hrabalovská variace Bambini di Praga, s níž se představil soubor z Blanska. Byla jistě sympatická svou střídmostí, neokázalostí, jednoduchostí. Ale asi se tu příliš spoléhalo jen a jen na autorův text, nešlo se za vlastním vytvářením skutečně divadelních situací. Což mělo za následek nejenom to, že šlo spíše o večer literární než divadelní, ale především

také to, že jaksi absentoval onen průkazný vlastní vztah k textu, který by přes jeviště sdělil pouze a jedině to, co je osobnostním názorem tvůrců představení. Ale na druhé straně: přítomnost této podoby literárního divadla na Úpici '82 byla užitečná v tom, že jsme si uvědomili, kudy se také dnešní amatérské divadlo ubírá, jak zmožňuje a rozšiřuje své možnosti proniknout k současnosti.

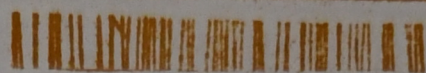
Opačným pólem je potom inscenace Romea a Julie, která naopak v interpretaci gottwaldovské Malé scény obnažuje základní kostru situací. Slavné Shakespearovo drama tak dostává velice prudký dramatický spád, dynamiku a nepochybně je i příležitostí pro rozvinutí některých nečekaných a nových významů. Faktem ovšem je, že v této obnažené kostře chybí prostor pro vztahy lidí, zejména pro vztah nejdůležitější - Romea a Julie. Nicméně i tak jde zase o výrazný pokus zmocnit se klasického textu z pozic současnosti.

A tím se vlastně dostáváme k tomu, co bylo řečeno na začátku. Úpice '82 prokázala právě tím, že shromáždila a předvedla tuto rozvinutou paletu vztahů amatérských inscenací k současnosti nejenom své osobité místo mezi jinými amatérskými přehlídkami, ale především zcela nezastupitelné postavení inspirační. Neboť jde o festival, jehož ideově-tématické zaměření nejde především za dokonalostí výsledků, ale za odkrýváním toho, co bylo, je a bude pro divadlo vždycky to nejdůležitější - za odkrýváním jeho společenské aktuality, jež se koneckonců může naplnit jenom v rovině aktivního vztahu k současnosti. Což v našem případě znamená v rovině aktivního vztahu socialistického amatérského divadla k velikosti i rozpornosti doby, v níž žijeme. V tomto smyslu Úpice '82 splnila své poslání.

DIVÁKŮ

1. Ústí nad Labem	294,44 bodů
2. Brno	288,20 bodů
3. Úpice	283,21 bodů
4. Gottwaldov	278,61 bodů
5. Česká Třebová	278,07 bodů
6. Železný Brod	269,55 bodů
7. Blansko	257,05 bodů

Hlasování diváků, nezávisle na jejich celkovém počtu, bylo vyjádřeno procentuelně a převedeno na bodový systém zvláštním kódem, který zaručuje jednoduchou srovnatelnost všech výsledků. Laická kontrola ze řad diváků denně ověřovala správnost sčítání hlasů.

ORGANIZÁTORŮ

Skončilo osm dnů festivalu, který byl připravován téměř rok a jehož výsledky budou působit ještě mnohem delší dobu. Celkové hodnocení skutečně budeme muset udělat s určitým odstupem, ale již dnes můžeme konstatovat, že většina dílčích úkolů byla splněna. Některé cíle byly skutečností značně překonány.

Především se podařilo vyvolat zájem nejširší veřejnosti o divadlo a nejen o něj. Byl doplněn kulturně-společenský život na Trutnovsku o prokazatelnou kvalitu a festival byl spontánně přijat, jako snad nikdy. Hovoří o tom příklady ze závodů, ze škol, z občanských výborů atd. Byl splněn záměr festivalu ve vztahu k současné divadelní tvorbě a bylo dosaženo tvůrčího spojení závodů, orgánů státní správy, organizací Národní fronty i kulturních institucí.

Organizační výbor zaznamenal festivalové ohlasy všeho druhu. Převážně byly kladné a chápeme je jako ocenění práce celé kulturní fronty v našem městě, všech organizátorů. Jeden z dopisů, který přišel v minulých dnech, rádi zveřejňujeme.

Vážení přátelé,

chtěli bychom ještě jednou, prostřednictvím festivalového zpravodaje, poděkovat za upřímné přijetí našeho souboru na Úpici '82. Vyslovit uznání a obdiv pořadatelům, organizátorům i všem příznivcům této vynikající akce, která nejen nachází smysl ve vývoji amatérského divadla, ale také rozšiřuje poznání a stupeň kulturnosti naší současné socialistické společnosti - a to tak reformálním a srdečným způsobem, že jistě zanechá vliv na každém, kdo měl tu čest se letošní Úpice zúčastnit, na souborech i na publiku, jehož zájem o amatérské divadlo je téměř neskutečný.

Chceme poděkovat i našim patronům, pracovníkům a vedení OOR v Trutnově, pracovníkům závodu Texler, Anně Suchánkové, která nám držela palce a zástupcům závodu za hezké posezení v hotelu Beránek. Hostesce Jiřince (spíš našemu andělu strážnému), všem úpickým přátelům. Toto "velké úpické teátrum" s koloritem odpolední Slavnosti divadla i s vynikajícím prostředím večerního představení je třeba ocenit - leč slovy, zdá se, nelze jen ...

Za celý kolektiv
Studia 02 JKS Česká Třebová
Alexandr Gregar

V České Třebové 10. 5. 1982

Je pochopitelné, že podobná slova potěší. Jsou však současně nesmírně zavazující.

Děkujeme Městskému národnímu výboru, Domu pionýrů a mládeže, všem zainteresovaným zájmovým kolektivům, všem patronům. Děkujeme všem jednotlivcům za často velice operativní spolupráci, děkujeme nejširší veřejnosti a divákům za společenské přijetí festivalu.

Dominávám se, že můžeme s klidným svědomím považovat VII. ročník festivalu současné angažované divadelní tvorby ÚPICE '82 za ukončený.

Ať žije ÚPICE '84.

Ing. Vladimír Hetflejš
předseda organizačního výboru